

'Vrijwilligers hebben het over 'mijn' TT'

Wij Zijn Bovensmilde

Aantal vrijwilligers: 100
Gemiddelde leeftijd: 47

De Hel van Bovensmilde haalt het ultieme Wij Zijn Bovensmilde-gevoel naar boven. Telde de eerste editie van de survivaltocht drie jaar geleden vijftig deelnemers, voor de komende vierde aflevering is de limiet opgekrikt naar vijfhonderd. Met dank aan een enorm vrijwilligerslegioen. „Tijdens de laatste editie sprak ik honderd vrijwilligers toe. Daarmee zijn wij in een bevoorrechte positie”, zegt Arjen Wanders.

Zorg dat je d'r bij komt. Daarin schuilt volgens hem de succesformule. Wij Zijn Bovensmilde is een koepelstichting die alle registers opentrekt om het wijgevoel aan te wakkeren, bijvoorbeeld door een statiegeldactie op te zetten en daarbij basisschoolkinderen in te schakelen. „Wij hebben kort voor een evenement wel eens gedacht: als we nu niet snel vrijwilligers strikken, reddend we het niet. Maar de laatste jaren hebben we geen tekort. Vrijwilligers zijn goud waard, die moet je koesteren. We houden eens per jaar een vrijwilligersavond met eten en een borrel. Met een vaste groep van zo'n veertig gepensioneerde mensen gaan we een dag op pad om de hindernissen voor de Hel van Bovensmilde te bouwen. We spreken af bij de ijsbaan, tussen de middag is er voor iedereen soep met een broodje en we sluiten de dag meestal af met een biertje en wat bitterballen. Het is altijd beregezellig.”

Molenmuseum De Wachter, Zuidlaren

Aantal vrijwilligers: 184
Gemiddelde leeftijd: 68,4

„Mag ik van jou van de ambachtelijke beroepen de smid, de olieslager en de klompenmaker? En heb je van de verzorgende functies de keukenmedewerker en de lief-en-leeddamer? Een kwartetspel De Wachter maken is een peanut, zo breed is het arsenaal vrijwilligers dat er rondbazuint. Elke zaterdag, als het museum open is, komt de geoliede vrijwilligersmachine letterlijk op stoom. „We hebben 25 stoomjongens die de werking van de oude machines kunnen demonstreren. Dat zijn vooral technici met een NAM-verleden of mannen die in de koopvaardij hebben gewerkt. Op ons vrijwilligersleger zijn we supertrots”, zegt secretaris Dirk Dijkens. Hijzelf is van dat leger een van de frontsoldaten. Hij schat dat hij een uurtje of tien in de week opoffert voor het registreren van reserveringen, bestuursvergaderingen en managementoverleg. De jongste vrijwilliger is 17, erevrijwilliger Arend Kamphuis is 94. Van een groot gebrek is voorlopig nog geen sprake, de gemiddelde leeftijd baart Dijkens zorgen. „Die ligt op 68,4 jaar. Onze doorsneevrijwilliger is gepensioneerd. Daar ligt onze kwetsbaarheid. We zijn op zoek naar verjonging, vooral op technisch gebied en zijn blij met iedereen die zich aanmeldt.” De Wachter trekt alle registers open om de vrijwilligers het gevoel te geven dat ze gewaardeerd worden. „Niemand hoeft op zaterdag brood mee te nemen. Er is koffie en tussen de middag soep, pannenkoeken en een bolletje brood. Onze lief-en-leeddamer stuurt vrijwilligers een kaartje als ze jarig of ziek zijn. Tegen het eind van het jaar houden we een gezamenlijke oliebollemiddag en iedereen krijgt een kerstpakketje.”

Organisaties die achteloos een blik vrijwilligers opentrekken? Of zelfs een wachtlijst voor vrijwilligers hebben? Je moet ze in Drenthe met een lampje zoeken, maar we hebben ze gevonden.

JAAP VAN BRUMMELEN

Dorpskracht, Diever

Aantal vrijwilligers: 18
Gemiddelde leeftijd: 65+

Dorpskracht is het kindje van Jan Blaauw (80). Als voorzitter van de historische vereniging Diever en de supportersvereniging van de plaatselijke voetbalclub mobiliseerde hij een groep vrijwilligers om het onderduikershol op te knappen. Het was het begin van een lange historie. Dorpskracht alias De Gouden Ploeg staat nergens te boek als officiële organisatie, maar beide geuzennamen illustreren hoezeer de gemeente Westerveld dit seniorencollectief koestert. De uit het begin van de vorige eeuw daterende kogelvangers in het bos hebben ze opgeknapt, het lijkwagenhuisje bij het kerkhof gerestaureerd, een deel van de dodenakker geadopteerd omdat de gemeente die dreigde te sluiten en de graven op te ruimen... Dorpskracht heeft in zo'n 25 jaar een indrukwekkende staat van dienst opgebouwd. De gemeente waardeert dat met een vergoeding van 3500 euro. In plaats van daarvoor stevig de bloemetjes buiten te zetten, geven ze het terug aan de gemeenschap. Jan Blaauw: „We gaan wel eens een keer gezamenlijk eten, maar besteden het grootste deel aan jeugdactiviteiten, zoals een sinterklaasmiddag of een palmasenoptocht. En we hebben ook nog onze jaarlijkse borrelmiddag in het gemeentehuis.”

Hunebedcentrum, Borger

Aantal vrijwilligers: 96
Gemiddelde leeftijd: 55

Living History. Daar wil het Hunebedcentrum in het hoogseizoen mee scoren. Vrijwilligers, uitgedost in prehistorische outfit, spelen de hoofdrol. Zij vertellen het verhaal aan de museumbezoekers. „We zijn 363 dagen per jaar open en leunen stevig op vrijwilligers”, zegt directeur Hein Klompmaker. Sinds april vorig jaar heeft het museum voor twintig uur per week een chef vrijwilligers in dienst. Maurice Weekhout zegt zo'n beetje elke vrijwilliger te herkennen. „Menselijk contact is belangrijk. Je moet het zo persoonlijk mogelijk maken en laten blijken dat je hun werk waardeert. We geven ze elk jaar een kerstpakket en op de nationale vrijwilligersdag op 7 december kregen ze een stuk chocola met afdruk van het hunebedcentrum. We houden workshops en instructiedagen en ze krijgen gratis entree voor lezingen.”

't Meul'ndobbezie, Gasselte

Aantal vrijwilligers: 23 (uitloopt tot 330)
Gemiddelde leeftijd: 45

Zelfs bij de fanatiekste carnavalsaters roept de naam 't Meul'ndobbezie warme gevoelens op. De naam carnavalsclub doet geen recht aan deze organisatie. Die doet veel meer voor het dorp dan alleen vijf dagen lang dorpsfeest en sporthal op stelten zetten. Zo voorkomt 't Meul'ndobbezie dat de sinterklaasintocht in het dorp een zachte dood stierf. Organisatie van paasvuren, dorpsfeesten, buurtplaybackshows en niet te vergeten het dorpsontbijt waar jaarlijks honderden Gasselters bij aanschuiven, zijn inmiddels uitgegroeid tot jaarlijkse tradities. „Wij zijn een geoliede machine”, zegt grootvorst Benno Moek. „Als het kan lossen we het op binnen onze eigen harde kern van 23, bestaande uit de Raad van Elf, meesters, grootvorsten en prins. Hebben we meer hulp nodig dan kunnen we altijd terugvallen op onze 330 betalende leden. We hoeven nooit te sleuren en te trekken in dit dorp. Sterker nog: als we een bepaalde middenstander over het hoofd zien met de vraag of hij wil meebetalen, worden we erop aangesproken.”

TT Circuit, Assen

Aantal vrijwilligers: 1450
Gemiddelde leeftijd: 40

„Wij hebben een trouwe vrijwilligersgroep”, zegt Jeroen Steenhuis. Namens TT Circuit Assen is hij de spin in een fijnmazig web van vrijwilligers. De TT heeft een magische klank. Eergevoel en trots zijn belangrijke redenen voor de grote bereidheid om de handen uit de mouwen te steken in en rond de kathedraal van de motorsport. De uitstraling is landelijk. „Onze vrijwilligers komen uit 390 verschillende woonplaatsen. Uit Drenthe, maar ook uit Noord-Brabant, uit Zeeland en er zitten zelfs een paar verdwaalde Limburgers tussen. Sommige hebben het over 'mijn' TT Circuit. Dat zegt wat over de betrokkenheid.”

De TT-organisatie verdeelt ze in twee categorieën: binnenring (900 vrijwilligers) en buitenring (550). Om met die laatste te beginnen: dat zijn de parkeerregelaars, kaartcontroleurs, stewards en toezichthouders. Ook in de binnenring vormen ze de rode draad die door de organisatie loopt; van de chauffeurs van shuttle-busjes, medewerkers van riders-info tot het befaamde oranje leger van baancommissarissen. Dat zijn vrijwilligers met stip. De TT-organisatie gaat er prat op te zijn uniek op praktisch gericht scholingstraject met examen aan te bieden. Op de jaarlijkse party van TT-officials worden de certificaten uitgereikt. Jubilarissen worden er in het zonnetje gezet en van mensen die de leeftijdsgrens hebben bereikt, wordt afscheid genomen. De TT koestert de vrijwilligers en laat dat onder meer blijken door ze jaarlijks een jaarkroniek aan te bieden met veel foto's van vrijwilligers, een kerstpakket en gratis entree voor evenementen. Van een tekort is geen sprake. Steenhuis: „Voor komend jaar hebben zich alweer twintig nieuwe ingeschreven en nog eens tachtig hebben belangstelling getoond. Zij worden eerst gescreend. Voor het baanpersoneel konden we tien jaar geleden nog feilloos voorzien in onze behoefte met een poule van tweehonderd om er op een dag honderd te kunnen inzetten, maar nu kunnen we putten uit een heel grote poule van vierhonderd. Dat dit nodig is, heeft te maken met de veranderde vrijetijdsovername.”

'In 1920 al gemopper over vrijwilligerstekort'

Organisaties die schreeuwen om vrijwilligers? Ja, die zijn er. Maar denk vooral niet dat dit een nieuw probleem is. „In 1920 mopperden verenigingen al over een tekort.” Dat zegt Lucas Meijs, hoogleraar Strategische Filantropie en Vrijwilligerswerk aan de Rotterdam School of Management. Je bent genoeigd te veronderstellen dat er in een haast-je-rop-je-klimaat van tweeverdieners nauwelijks nog tijd over is om vrijwilligerswerk te doen. Maar dat blijkt in praktijk mee te vallen. Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) laat de helft van de Nederlanders ouder dan 15 jaar zich belangeloos voor de kar spannen. Dit aantal is al jaren stabiel. Gemiddeld ruimen ze er 4,2 uur per week van hun kostbare tijd voor in. Meijs wijst erop dat het juist mensen met drukke agenda's zijn waar een wissel op wordt getrokken. „Als je een gezin hebt met kinderen op een sportvereniging ben je volop in beeld en word je veel gevraagd. Er is geen eenduidig verband tussen schaarste aan vrijwilligers en hoe de economie en werkgelegenheid er voorstaat.” Waar moeders zich vooral inzetten op scholen, doen vaders dat bij sportverenigingen. Volgens het SCP is het percentage werkenden en niet werkenden onder de vrijwilligers gelijk. Van de werkenden zijn het meest deeltijders die tekenen voor een rol als vrijwilliger. Het is volgens Meijs een vreemde markt met soms schaarste van vrijwilligers, maar ook functies. Naast bereidheid en bekwaamheid komt het vooral aan op beschikbaarheid. „Als jij kunt, kan vaak iedereen. Je hoeft geen vier trainers op een voetbalteam te hebben.” Veel valt en staat volgens Meijs met een goede planning. „Vaak is het niet goed georganiseerd, mankeert het aan een jaarkalender of rooster. Mensen worden dan ad hoc gevraagd. Vraag je op donderdagavond of ze de volgende dag beschikbaar zijn? Vergeet het dan maar.”